

Restauratie Oranjerie, kassen, Miquelhuis Hortus Botanicus Utrecht

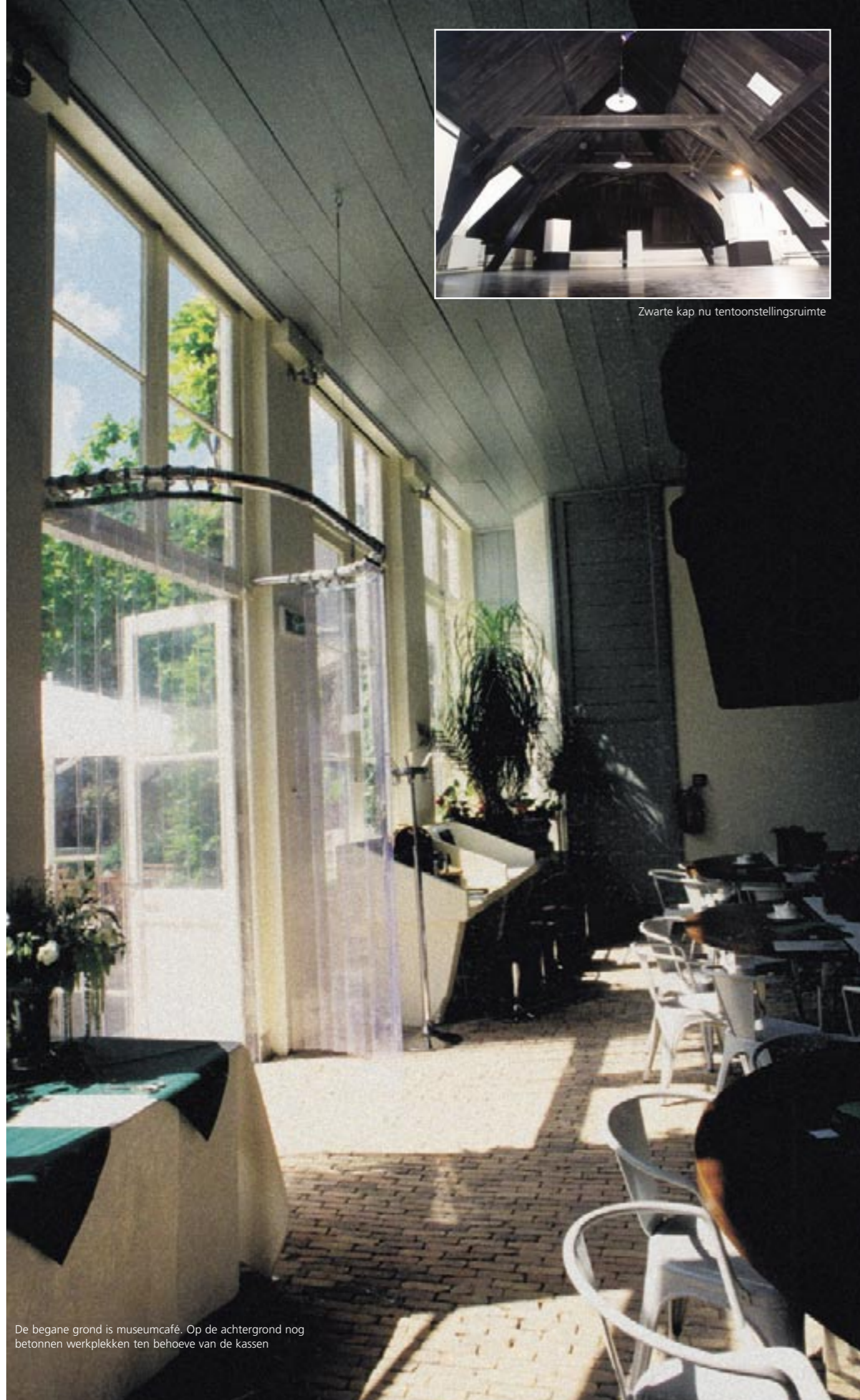
De oude Hortus Botanicus in Utrecht was eeuwen geleden al in heel Nederland beroemd om zijn geneeskundige kruiden. De huidige lokatie stamt uit 1723 en is een voortzetting van oudere tuinen. De vijf panden rondom stammen uit verschillende tijden; het Miquelhuis, met delen uit de middeleeuwen, is het oudste en de kassen uit 1926 zijn de jongste.

Na de verhuizing van de botanische tuin, rond 1970, naar het universitair centrum De Uithof, bleven de oude Hortus en zijn panden verwaarloosd achter, totdat het Universiteitsmuseum zich 25 jaar later in het voormalige botanische laboratorium vestigde.

Wij maakten voor de grote oranjerie, de kassen en het Miquelhuis plannen met diverse functies, waarbij de eenheid met de Hortustuinen van belang was.

Uiteindelijk is de oranjerie een ruimte voor ontvangsten van het museum geworden en het Miquelhuis een guesthouse voor buitenlandse docenten.

Zwarte kap nu tentoonstellingsruimte

De begane grond is museumcafé. Op de achtergrond nog betonnen werkplekken ten behoeve van de kassen

De luiken van het Zaadhuis vonden we in het Miquelhuis op de zolder

Dak geïsoleerd zonder merkbaar detaillingsverlies

Grote orangerie of Zaadhuis

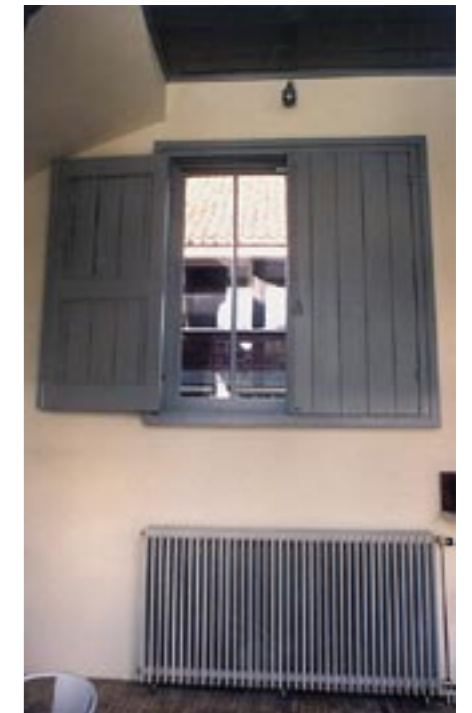
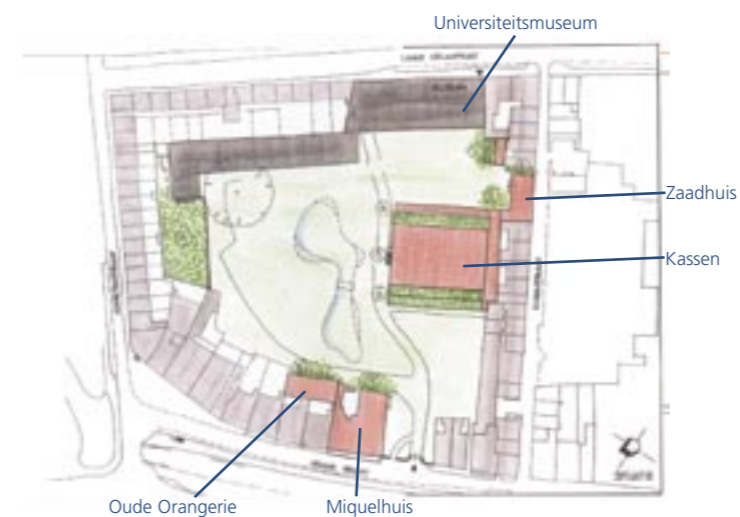
Een orangerie van twee etages en een kap is zeldzaam. Het verhaal wil dat de extra etage gebouwd is als muziekzaal voor Mozarts bezoek aan Utrecht. De zwart geschilderde kapruimte diende voor experimenten met het ontkiemen van zaden onder strikt gereguleerde lichtomstandigheden.

In de nieuwe bestemming wordt het pand intensief gebruikt door het Universiteitsmuseum. De begane grond als museumcafé en als ruimte voor ontvangsten, de overige etages voor onderwijs aan kleine groepen en voor tentoonstellingen. De indeling van het gebouw is nauwelijks aangetast. Voor het sanitair zijn aanpassingen gerealiseerd. Ten behoeve van een veilige vluchtweg en betere gebruiksmogelijkheden is er een extra kwart in de trap naar de eerste verdieping gemaakt. Het terras voor het gebouw is ingericht als onderdeel van de gehele tuin.

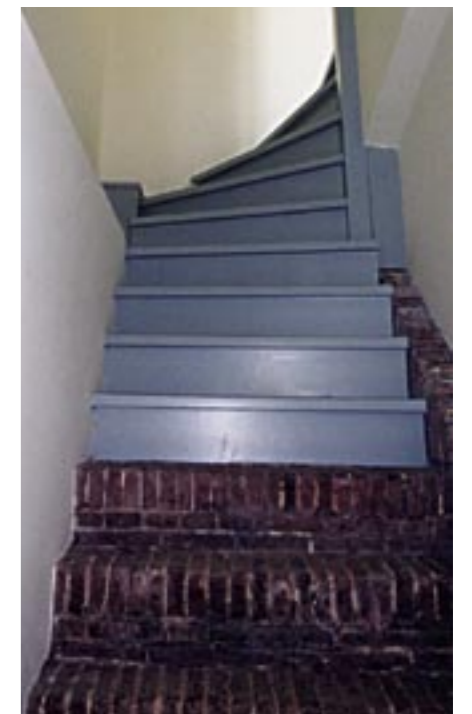
Restauratie

Het Zaadhuis stamt uit 1765. De hoogte op de begane grond is groter dan gebruikelijk. Zo kregen de sinds 1926 fors gegroeide bomen uit de oude orangerie weer een passend dak boven het hoofd. Veel van de detaillering, waaronder de trappen en de kapconstructie, was zwaar verwaarloosd, maar nog wel origineel. Het nieuwe kassencomplex uit 1906 werd op de oude orangerie aangesloten. Hierdoor moesten aanpassingen aan en in het gebouw gemaakt worden. Deze zijn nu in de restauratie meegenomen. Door het gebruik als museumcafé en onderwijsruimte bleef de gehele orangerie intact.

Restauratie, nieuwe bestemming en regelgeving leverden uiteraard onderling de nodige fricties. Er is sterk ingezet om dit zeer unieke gebouw vooral echt te restaureren. Het eindresultaat mag er zijn. Bezoekers van het museum en gasten bij ontvangsten zien een zeer bijzondere orangerie met een afleesbare historie in haar volle glorie.

Oude luiken naar de Eligenstraat weer aangebracht

Trap naar de kelder met sanitair

Miquelhuis

Miquelhuis

Bij de verhuizing van de Hortus in 1723 naar de huidige plek werd het uit de middeleeuwen stammende huis 'De Roos onder de Linden' uitgebreid. Het werd een dienstwoning voor de directeur en kreeg opslagruimte voor de Hortustuinen. Na 1925 werd het Biohistorisch instituut er gehuisvest. Het Miquelhuis kwam leeg te staan door de centralisatie van instituten op De Uithof.

De universiteit wilde dit gebouw, zo verbonden met het hortuscomplex, niet afstoten en vond een nieuwe bestemming als guesthouse voor buitenlandse (gast)docenten.

Na plannen voor een vrij intensief gebruik met veel units, is uiteindelijk gekozen voor een opzet waar geen enkele inbreuk wordt gepleegd op de indeling van het casco.

Benodigd extra sanitair en keukens zijn als losse, abstracte doosjes in de ruimte gezet. De elementen staan op een plint en zijn losgehouden van het plafond waardoor ze als een modern meubel ogen. De bekleding aan de buitenzijde is van lood, aan de binnenzijde van lichtdoorlatend polycarbonaat. Alle ruimtes blijven op deze wijze volledig zichtbaar.

Restauratie

In intensief overleg met de dienst Monumenten en de brandweer is het gehele pand zodanig gerestaureerd dat de bouwgeschiedenis in het pand zichtbaar blijft. De noordgevel is constructief hersteld. De oorspronkelijke interieurdetails zijn grotendeels verdwenen bij de verbouw tot kantoor.

Sanitair staat los in de te verhuren units. Het monument wordt zo niet aangetast

Waar mogelijk brengen we originele onderdelen weer in het zicht, bijvoorbeeld in de kap.

Projectgegevens

Oprachtgever Zaadhuis: Universiteit Utrecht

Jaar: 1998-2003

Projectarchitect: Anke Colijn

Bouwsom Zaadhuis: € 550.000,-

Aannemer: Den Hoed BV, Berg Ambacht

Oprachtgever Miquelhuis: Universiteit Utrecht, SSH Utrecht

Projectarchitecten: Anke Colijn, Saskia Afman, Gerben Prins